

УДК 328.16:316.46]:32-044.922

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-22-39>

Ганна Трушевич

ORCID: 0000-0002-3793-1074

ЛІДЕРСТВО В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: АНАЛІЗ СТІЙКОСТІ ЛІДЕРІВ ПІД ЧАС КРИЗ

Стаття присвячена дослідженню лідерства в умовах політичних трансформацій, зокрема в контексті кризових ситуацій, що виникають під час суспільних змін. У статті проаналізовано, як політичні лідери реагують на кризові виклики та які чинники визначають їхню здатність ефективно управляти країною в періоди нестабільності. Автор розглядає різні аспекти взаємодії між лідерством та політичними змінами, зокрема в контексті тих періодів, коли відбуваються значні політичні та соціальні зміни, що впливають на суспільство загалом.

Дослідження ґрунтується на теоретичному аналізі та практичних прикладах, що дозволяє оцінити роль лідерства. Особливу увагу приділено стійкості лідерів, здатності до адаптації та стратегічного мислення в умовах політичних змін, а також важливості інституційної підтримки та суспільної довіри для забезпечення стабільності. За допомогою методу кейс-стаді автор аналізує приклади успішних і неуспішних реакцій світових лідерів та українських президентів на кризові ситуації, виявляючи ключові фактори, які визначають успішність або провал у подоланні політичних криз та трансформацій в умовах політичної нестабільності. У роботі розглядаються також соціальні та економічні аспекти, що впливають на стійкість лідерів і визначають можливі шляхи для покращення їхньої діяльності в умовах кризи.

Ключові слова: лідерство, політичні зміни, політичні трансформації, Президент України, російсько-українська війна, кризи, суспільство.

Вступ. Політичні зміни, що супроводжуються кризою, є невід’ємним елементом розвитку будь-якої політичної системи. Кризи можуть бути наслідком різних факторів, включаючи економічний спад, соціальні протести, зміни геополітичної ситуації, внутрішньополітичні конфлікти, революції та війни. У таких ситуаціях роль лідерства стає вирішальною для забезпечення національної стабільності та ефективного розвитку. Лідерство в кризові часи вимагає не лише політичного досвіду, а й глибокого розуміння суспільних процесів, економічних реалій та психології суспільств, що зазнають серйозних змін.

Стійкість лідерів у кризові часи залежить від низки факторів. Насамперед це здатність швидко адаптуватися та приймати стратегічні рішення в умовах невизначеності. Інституційна підтримка, здатність інтегрувати еліти та суспільство, а також залучення підтримки міжнародної спільноти є важливими. Політичні лідери визначають стратегії розвитку держави, впливають на внутрішню та зовнішню політику, соціально-економічні процеси. Вони виступають ключовим суб’єктом трансформаційних перетворень та постійного впливу на суспільство, яке спирається переважно не на силу, а на авторитет [3, с. 72]. Лідерство впливає на встановлення відносин між суспільством та представниками влади, де останні набувають легітимності не тільки через здобуття офіційних повноважень, але й за допомогою особистісних якостей, оскільки є моральними авторитетами [7]. Ефективні лідери під час кризи часто мають сильні механізми комунікації з громадянами і здатні зберігати суспільну довіру та підтримку навіть у найскладніших ситуаціях. Україна, зокрема, переживає складний

© Г. Трушевич, 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

період трансформації після революцій, російсько-української війни, що досі триває, та економічних викликів.

Метою цієї статті є аналіз стійкості лідерів у кризових ситуаціях та виявлення основних факторів, що визначають ефективність управлінських рішень у часи політичної нестабільності. Вивчення таких кейсів з практики світових лідерів та президентів України дозволить краще зрозуміти, як лідери можуть управляти кризами та допомогти державі впоратися з внутрішніми та зовнішніми викликами, а також зберегти свої політичні позиції.

Методи дослідження. Для вивчення лідерства в умовах політичних змін, трансформацій та криз можна використовувати різні методи: порівняльний, історичний та метод кейс-стаді, що дозволяє глибше зрозуміти, як діяли конкретні лідери в умовах політичних змін і що допомогло їм подолати кризу або, навпаки, що призвело до їхньої поразки.

Результати та обговорення. Лідерство в умовах кризових ситуацій є однією з найбільш складних і водночас важливих проблем. Саме в період системних змін, реформування й модернізації держави особливого значення набуває наявність лідерських якостей і здатностей у тих, хто здійснює політичне управління [2, с. 81]. Війна, зміни у суспільстві, політичні трансформації та революції – ці фактори значно ускладнюють ситуацію, вимагаючи від лідерів особливих якостей, здатності до швидкої адаптації та стратегічного мислення. Розглянемо кожен з цих аспектів більш детально.

Війна як форма екстремальної кризи є найпотужнішим чинником, який випробовує стійкість лідерів на всіх рівнях. В умовах війни лідери стикаються з численними викликами: від забезпечення безпеки до збереження функціональності та відновлення нормальної діяльності після масштабних руйнувань. Лідерство під час війни повинно поєднувати у собі властивості стратегічного мислення, рішучості, а також здатності до людяності та підтримки.

Крім того, війна вносить значні зміни в політичне та економічне середовище. Лідери повинні бути здатні швидко реагувати на зміни в правовому полі, економічних відносинах та соціальних процесах, що є наслідком війни. Війна також здатна викликати серйозні внутрішні трансформації у суспільствах, наприклад, значне посилення націоналістичних настроїв або, навпаки, загострення соціальних розподілів. У таких умовах здатність лідера підтримувати єдність і адаптувати стратегії до нових умов є критично важливою.

Наступним аспектом є суспільні зміни, це ще одна форма кризи, яка може виникати внаслідок соціальних, економічних чи культурних трансформацій. Вони можуть бути як природними, так і спровокованими політичними процесами. Лідери, які опиняються на чолі під час значних суспільних змін, повинні бути готовими до швидких адаптаційних змін у внутрішній політиці суспільства.

Суспільні зміни часто супроводжуються високим рівнем невизначеності, соціального протесту та розколу. Тому лідер повинен не лише стратегічно орієнтуватися у цих умовах, але й бути здатним надавати психологічну підтримку та мотивацію діяти громадянам, сприяючи збереженню моральної стійкості в умовах соціального стресу.

Якщо говорити про ще один аспект, а саме політичні трансформації (реформи, зміни урядів, корупційні скандали, кризи управління), які часто супроводжуються значними змінами в управлінні та суспільними процесами. Лідери в таких умовах повинні вміти не тільки пристосовуватися до нових політичних реалій, а й вести свій народ через змінений політичний ландшафт.

Наприклад, у випадку зміни політичного режиму лідери можуть стикнутися з необхідністю вирішення правових і економічних питань, зокрема зміни законодавства. Водночас політичні зміни часто супроводжуються соціальними рухами, масовими протестами або заворушеннями, що створює додаткові ризики для стабільності.

У таких умовах особливо важливими є комунікаційні здібності лідера, його здатність вести переговори і знаходити компроміси між різними політичними силами, а також здатність забезпечувати ефективне управління в умовах політичного тиску.

Революції – це радикальні політичні зміни, які можуть кардинально трансформувати суспільство, державу та економіку. У таких умовах лідери, які здатні підтримувати стійкість, повинні володіти видатними лідерськими якостями, здатністю бачити за межами поточної кризи і використовувати нові можливості, які виникають унаслідок революційних змін.

Революційні процеси часто супроводжуються масовими протестами, насильством, зміною політичного порядку, а інколи й економічним колапсом. Лідери мають вміти управляти кризами на рівні як загальних державних змін, так і внутрішньополітичних процесів. Вони повинні знаходити способи збереження стабільності в умовах масових соціальних потрясінь.

Зокрема, лідери в умовах революцій повинні мати високу політичну чутливість, уміння адаптувати стратегії розвитку до нових політичних реалій і водночас підтримувати стабільність, що допомагає зберегти моральний дух і продуктивність навіть в умовах соціальних потрясінь.

Можна навести кілька прикладів лідерів, які справилися або не справилися з кризами, зокрема війнами, політичними змінами, революціями та соціальними трансформаціями.

Серед лідерів, які справилися з кризами, можна виділити Вінстона Черчилля (Прем'єр-міністра Великої Британії). Кризою була Друга світова війна (1939–1945 рр.). Черчилль став символом стійкості, рішучості та лідерства під час війни. У критичний момент, коли на Великобританію падала загроза нацистської окупації, його лідерство зміцнило моральний дух нації. В. Черчилль відмовився від капітуляції перед нацистами, і його виступи стали важливим фактором підтримки населення. Завдяки його лідерству Велика Британія змогла витримати і з часом стала однією з переможних країн.

Карибську кризу (1962 р.) за Президента США Джона Кеннеді теж можна взяти за приклад. Дж. Кеннеді виявив неймовірну стійкість і здатність до швидкого реагування в умовах ядерної загрози під час Карибської кризи. Під час протистояння з Радянським Союзом у 1962 році через розміщення радянських ракет на Кубі Кеннеді зміг провести переговори, які призвели до відведення ракет без розв'язання ядерної війни. Його спокій та дипломатичні навички допомогли уникнути глобальної катастрофи.

Боротьбу за незалежність Індії за Махатма Ганді теж можна віднести до криз. Ганді застосовував принципи ненасильства та громадянської непокорі для боротьби з британським колоніальним режимом. Його стійкість, здатність зберігати спокій і моральну ясність у складні часи привели до успішного отримання Індією незалежності в 1947 році, навіть попри численні політичні і соціальні кризи того часу.

Ми переконані, що досить доречно розглянути не тільки позитивні кейси, а й випадки, приклади криз, з якими лідери не справились. Наприклад, Іспанська громадянська війна (1936–1939 рр.). Хоч і Франсиско Франко зрештою здобув перемогу в громадянській війні та став диктатором, його лідерство було позначене численними порушеннями прав людини, репресіями і авторитарним режимом. В умовах війни його стратегічні рішення були часто пов'язані з жорстокими методами боротьби, що призвело до великої кількості жертв серед цивільного населення.

Політична і економічна криза у Венесуелі (2010-ті роки) за Ніколаса Мадуро. Після смерті Уго Чавеса Мадуро став президентом Венесуели, однак не зміг впоратися з економічною кризою, гіперінфляцією та політичною нестабільністю. Його авторитарний стиль правління, порушення прав людини і неспроможність провести необхідні економічні реформи призвели до масових протестів, а також до величезних соціальних та гуманітарних проблем

у країні. Венесуела пережила один з найважчих економічних колапсів в історії, що лише загострило політичну кризу.

Протести «Жовті жилети» (2018–2019 рр.) є неприємними моментами в політичному досвіді Президента Франції Еммануеля Макрона. Під час протестів «жовтих жилетів» у Франції Макрон стикнувся зі значним викликом, зокрема через невдоволення соціальними реформами та підвищення податків. Хоча протестний рух не призвів до значних змін у владі, уряд Макрона спочатку не зміг швидко знайти шляхи для вирішення соціальних і економічних проблем, що призвело до ескалації протестів і втраченої довіри частини населення.

Пропонуємо розглянути та проаналізувати, з якими ж кризами стикались українські президенти. Розпочнемо з першого Президента незалежної України Леоніда Кравчука. За часів президенства Л. Кравчука відбувся перехід від радянської системи до незалежної держави, економічна та політична нестабільність в 1991–1994 роках.

Леонід Кравчук став президентом у 1991 році після проголошення незалежності України і стикнувся з низкою серйозних внутрішніх та зовнішніх криз. У цей період країна перебувала на межі економічного колапсу, політичної нестабільності та соціальних потрясінь, оскільки перехід від планової економіки до ринкової системи був складним і болісним.

Одна з основних криз, з якою Кравчук впорався, – це утвердження незалежності України після розпаду СРСР. Він був ключовою фігурою в процесі проголошення незалежності України та встановлення нових політичних інститутів. Кравчук зміг здобути міжнародне визнання незалежної України і забезпечити її статус на міжнародному рівні.

Перехід України до ринкової економіки був важким і супроводжувався гіперінфляцією, масовими скороченнями, бідністю та безробіттям. Л. Кравчук не зміг повністю подолати ці проблеми, але він намагався проводити економічні реформи, хоча їх результати були часто недостатніми для швидкої стабілізації економіки.

Також почався процес формування нових політичних інститутів та структур, що супроводжувався конфліктами між різними політичними силами. Леонід Макарович намагався забезпечити баланс між різними групами, але йому не вдалося уникнути політичних потрясінь, що спричинили невдоволення частини суспільства його політикою.

У процесі внутрішньої політичної боротьби Л. Кравчук стикнувся з потужною опозицією з боку частини парламенту і навіть серед своїх соратників. Його суперники звинувачували у відсутності рішучості в проведенні реформ та у збереженні старих радянських підходів до управління.

У 1994 році, після того як Л. Кравчук не зміг вирішити основні соціально-економічні проблеми країни, він програв вибори Леоніду Кучмі, що стало свідченням політичної нестабільності та незадоволення громадян його політикою.

Леонід Кравчук був лідером, який у критичний період для України зміг взяти на себе відповідальність за її незалежність і спроби впоратися з кризами перехідного періоду. Його лідерство зіграло важливу роль у встановленні державності, але економічна та політична нестабільність не дозволили йому досягти тривалої стабільності. Незважаючи на важкі умови, Л. Кравчук став важливою фігурою в історії України, яка залишила свій слід у становленні незалежної держави, але не змогла повністю впоратися з усіма кризами того часу.

Під час президентства Леоніда Кучми відбулись політичні трансформації в Україні після 2000 року. Л. Кучма зміг стабілізувати економічну ситуацію після розпаду Радянського Союзу та врегулювати деякі політичні конфлікти. В умовах внутрішньої політичної нестабільності і економічної кризи він також намагався проводити реформи та підтримувати баланс між олігархічними групами. Однак його ставлення до боротьби з корупцією і демократичними процесами викликало серйозні питання під час Помаранчевої революції.

За президентства Віктора Ющенка в Україні відбулось декілька криз: Помаранчева революція (2004 р.), економічна криза (2008–2009 рр.), політична нестабільність та конфлікти в уряді.

Хоч Помаранчева революція сталася до президентства Ющенка, вона мала велике значення для його першого терміну. Віктор Андрійович став президентом після революційних подій, спричинених фальсифікаціями на президентських виборах, які були спрямовані на його опонента Віктора Януковича. Помаранчева революція була відповіддю на політичні кризи в країні і стала однією з основних причин приходу до влади Ющенка. Він став символом боротьби за демократію і проєвропейський курс. Він успішно повів Україну через кризу, отримавши переобрання та зміни політичної ситуації в країні. Однак після приходу до влади стабільність так і не була досягнута.

Також під час президентства В. Ющенка Україна стикнулася з глобальною економічною кризою, він не зміг забезпечити ефективне управління економікою, а його спроби реформ не принесли швидких результатів. Економічна криза призвела до падіння промислового виробництва, зростання безробіття, падіння рівня життя та інфляції. Криза зумовила зниження підтримки В. Ющенка серед населення.

Одна з найбільших проблем, з якою стикнувся Ющенко, – це політична нестабільність всередині коаліції. Постійні конфлікти між ним і Прем'єр-міністром Юлією Тимошенко, а також інші політичні суперечності в парламенті послаблювали ефективність управління країною.

Петро Порошенко під час свого президентства (2014–2019 рр.) пройшов декілька криз: війна на Сході України після Революції Гідності та анексії Криму, економічна криза та корупційні скандали у владі.

Війна з росією в Донецькій та Луганській областях стала однією із головних криз президентства П. Порошенка. Україна опинилася у стані війни, що призвело до численних людських втрат, руйнувань та гуманітарної кризи. Петро Олексійович зумів зберегти міжнародну підтримку для України після анексії Криму, здобувши санкції проти росії та забезпечивши дипломатичну підтримку Заходу. Він також провів серію реформ для зміцнення армії та обороноздатності. П. Порошенко намагався вирішити війну мирним шляхом, ініціюючи Мінські угоди, хоча їх виконання було проблематичним через порушення з боку ворога. Проте він активно підтримував реформу армії, що дозволило Україні створити боєздатні Збройні сили.

Після Революції Гідності Україна переживала економічну кризу, падіння валютного курсу та інфляцію. Хоча П. Порошенко проводив реформи, вони не завжди приносили миттєвий результат, і населення відчувало незадоволення через погіршення рівня життя. Порошенко намагався впроваджувати економічні реформи, включаючи боротьбу з корупцією, судову реформу і реформу податкової системи. Однак ці реформи не дали миттєвих результатів, і соціальна незадоволеність зростала через економічну ситуацію. З-поміж основних завдань нового покоління політиків є формування умов для широкомасштабних реформ у більшості сфер, таких як економічна, соціальна, політична і судова. Завданням реформ є сприяння суспільному розвитку і забезпечення побудови правової і демократичної держави [4, с. 4].

П. Порошенко не зміг реалізувати обіцяні реформи в боротьбі з корупцією, що призвело до зростання недовіри до його уряду з боку громадськості, хоча зробив кроки до створення нових антикорупційних органів. Корупційні скандали та незавершені реформи стали підставою для критики його президентства.

Робити висновки, чи добре справлявся Володимир Зеленський (2019 – дотепер) з кризами за свого президентства ще зарано, та ми спробуємо провести певний аналіз. Під час президентства В. Зеленського вже відбулось декілька криз: пандемія COVID-19, повномасштабна війна росії проти України, економічна криза та інформаційна війна.

Пандемія коронавірусу стала глобальним викликом для всіх країн світу і Україна не була винятком. В. Зеленський стикнувся з необхідністю приймати швидкі рішення щодо обмежувальних заходів, боротьби з поширенням вірусу та економічних наслідків пандемії. Володимир Олександрович разом з урядом вживав заходів щодо карантинних обмежень, масової вакцинації та допомоги малому бізнесу під час пандемії. Однак це було складним викликом і в певні моменти виникали питання щодо ефективності урядових дій.

24 лютого 2022 року росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну. Ця криза стала однією з найбільших у сучасній історії України. В. Зеленський опинився в центрі військових дій, захищаючись від агресії з боку росії. В. Зеленський показав себе лідером, здатним мобілізувати націю, зберегти бойовий дух та залучити міжнародну підтримку. Він став символом стійкості для українців, а його виступи на міжнародних майданчиках значно зміцнили міжнародну підтримку України. Однак війна залишає велику кількість гуманітарних і економічних проблем.

Повномасштабне вторгнення росії призвело до величезної економічної кризи, де основними викликами стали руйнування інфраструктури, знищення промислових об'єктів, витрати на оборону, поява значної кількості біженців та внутрішньо переміщених осіб. В умовах війни економіка України зазнала колосальних втрат. В. Зеленський і уряд активно залучають міжнародні фінансові ресурси, а також розвивають стратегії щодо відновлення економіки після війни.

Ольга Онух, яка є авторкою книги «Ефект Зеленського», зазначає, що В. Зеленський є продуктом і відображенням сучасної України, а не її творцем [1]. Як ми вже стверджували в попередніх наших дослідженнях, після Перемоги перед Україною стоятиме новий виклик – перехід від воєнного стану до демократії, зміна всієї політичної системи [5, с. 505], та феномен політичного лідерства В. Зеленського точно ввійде в історію, але результат дій і роль особистості оцінювати будуть вже нащадки та історики [6, с. 102].

Отже, Л. Кравчук мав можливість проявити лідерство в країні, яка тільки отримала незалежність, що потребувало рішучих дій і побудови всіх нових інституцій. Л. Кучмі потрібно було стабілізувати економіку, працювати над прийняттям Конституції України, введенням гривні. В. Ющенко стикнувся з великою політичною і економічною нестабільністю після Помаранчевої революції, йому не вдалося впровадити ефективні реформи в умовах економічної кризи. П. Порошенко зумів управляти країною під час війни та після Революції Гідності, анексії Криму, але не спромігся повністю вирішити внутрішні економічні та корупційні проблеми. В. Зеленський стикнувся з найбільшою кризою у вигляді повномасштабної війни, але його лідерство в умовах війни дозволило Україні мобілізувати народ, отримати міжнародну підтримку і продовжувати боротьбу за свою незалежність. Таким чином, кожен з лідерів мав справу з різними кризами і обставинами, і їхні стратегії та дії варіювались залежно від ситуації.

Висновки. Дослідження показало, що стійкість лідерів в умовах політичних трансформацій значною мірою залежить від їхніх особистих якостей, стратегічного підходу до управління та здатності до адаптації. Лідери, які виявляють здатність до швидкої реакції на зміни, забезпечують ефективну комунікацію та підтримують моральний дух свого народу, здатні значно полегшити процес адаптації до нових умов. Водночас важливими факторами є також здатність залучати зовнішні ресурси та підтримку партнерських відносин у кризовий період.

Лідерство під час кризових ситуацій, таких як війна, політичні зміни, революції чи значні соціальні трансформації, вимагає від лідерів не лише високих професійних навичок, але й глибокої емоційної стійкості, стратегічного мислення та здатності до швидкої адаптації. Усі ці кризові ситуації об'єднуються високим рівнем невизначеності, змінами у зовнішньому середовищі та внутрішніх організаційних процесах.

Ефективні лідери в кризах здатні не лише підтримувати стабільність, а й використовувати можливості, які дають політичні та соціальні зміни. Ключовими факторами стійкості в таких умовах є: ефективна комунікація, стратегічна гнучкість, здатність до прийняття складних рішень і підтримка морального духу суспільства.

Література:

1. Герой із тисячею облич. Що зробило президента-миротворця Зеленського ефективним лідером воєнного часу. URL: <https://forbes.ua/inside/zelenskogo-odnostayno-pidtrimuyut-ukraina-ta-svit-z-chogo-skladaetsya-liderstvo-ukrainskogo-prezidenta-pid-chas-viyni-ta-chomu-tsya-model-pratsyue-09032022-4400>.
2. Негулевський І. П. Трансформація політичного лідерства в сучасній Україні: соціокультурні чинники. *Політикус*. 2021. Вип. 2. С. 81–86. URL: http://politicus.od.ua/2_2021/14.pdf.
3. Пахарєв А. Політичне лідерство в умовах трансформації пострадянських владних режимів. *Політичний менеджмент*. 2011. № 5. С. 68–75.
4. Рафальський О. Переднє слово. *Нове покоління українського політикуму в умовах війни та повоєнних суспільних трансформацій* : матеріали круглого столу (Київ, 15 листопада 2022 р.). / За наук. ред. Ю.Ж. Шайгородського, С.Л. Чуніхіної. Київ : Талком, 2023. С. 4–5.
5. Трушевич Г. Б. Трансформаційні зміни політики Президента України В. Зеленського (2019–2024 рр.). *Вісник Львівського університету. Серія : філософсько-політологічні студії*. 2024. Вип. 55. С. 501–507.
6. Трушевич Г. Б. Феномен політичного лідерства В. Зеленського: аналіз складових елементів. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2024. № 3 (75). С. 98–103.
7. Pierzchalski F. Modern Conceptual-Theoretical Transformations of Political Leadership. *Polish Political Science Yearbook*. 2013. № 42 (1). P. 1–5.

References:

1. Heroi iz tysiacheiu oblych. Shcho zrobylo prezydenta-myrотвоrtsia Zelenskoho efektyvnym liderom voiennoho chasu [A hero with a thousand faces. What made President Zelenskyy an effective wartime leader]. Retrieved from: <https://forbes.ua/inside/zelenskogo-odnostayno-pidtrimuyut-ukraina-ta-svit-z-chogo-skladaetsya-liderstvo-ukrainskogo-prezidenta-pid-chas-viyni-ta-chomu-tsya-model-pratsyue-09032022-4400> [in Ukrainian].
2. Nehulevskyi, I.P. (2021). Transformatsiia politychnoho liderstva v suchasniy Ukraini: sotsiokulturni chynnyky [Transformation of Political Leadership in Modern Ukraine: Socio-Cultural Factors]. *Politykus*, 2, 81–86 [in Ukrainian].
3. Pakhariev, A. (2011). Politychne liderstvo v umovakh transformatsii postradianskykh vladnykh rezhymiv [Political Leadership in the Transformation of Post-Soviet Regimes]. *Politychnyi menedzhment*, 5, 68–75 [in Ukrainian].
4. Rafalskyi, O. (2023). Perednie slovo. Nove pokolinnia ukrainskoho politykumu v umovakh viiny ta povoiennykh suspilnykh transformatsii: materialy kruhloho stolu [Foreword. The New Generation of Ukrainian Politics in the Context of War and Postwar Social Transformations: Materials of the Roundtable Discussion] (Kyiv, 15 lystopada 2022 r.). / Za nauk. red. Yu.Zh. Shaihorodskoho, S.L. Chunikhinoi. Kyiv: Talkom, 4–5 [in Ukrainian].
5. Trushevych, H.B. (2024). Transformatsiini zminy polityky prezydenta Ukrainy V. Zelenskoho (2019–2024 rr.) [Transformational changes in the policy of President of Ukraine V. Zelenskyy (2019–2024)]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya: filozofsko-politolohichni studii*, 55, 501–507 [in Ukrainian].
6. Trushevych, H.B. (2024). Fenomen politychnoho liderstva V. Zelenskoho: analiz skladovykh elementiv [The Phenomenon of V. Zelenskyy's Political Leadership: Analysis of Component Elements]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi Akademii upravlinnia personalom. Politychni nauky ta publichne upravlinnia*, 20, 3 (75), 98–103 [in Ukrainian].
7. Pierzchalski, F. (2013). Modern Conceptual-Theoretical Transformations of Political Leadership. *Polish Political Science Yearbook*, 42 (1), 1–5.

Hanna Trushevykh. Leadership in the context of political transformations: analysis the resilience of leaders during crisis

The article is devoted to the study of leadership in the context of political transformations, in particular in the context of crisis situations that arise during social change. The article analyzes how political leaders respond to crisis challenges and what factors determine their ability to effectively govern the country in times of instability. The author examines various aspects of the interaction between leadership and political change, particularly in the context of periods when significant political and social changes affecting society as a whole are taking place.

The research is based on theoretical analysis and practical examples, which allows us to assess the role of leadership. Particular attention is paid to the resilience of leaders, their ability to adapt and think strategically in the face of political change, as well as the importance of institutional support and public trust in ensuring stability. Using the case study method, the author analyzes examples of successful and unsuccessful reactions of world leaders and Ukrainian presidents to crisis situations, identifying key factors that determine success or failure in overcoming political crises and transformations in conditions of political instability. The paper also examines the social and economic aspects that influence the resilience of leaders and identifies possible ways to improve their performance in times of crisis.

Key words: leadership, political change, political transformations, President of Ukraine, Russian-Ukrainian war, crisis, society.

Відомості про автора:

Трушевич Ганна – доктор філософії з політології, доцент кафедри соціальної роботи, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова.

Надійшла 29.11.2025

Прийнята 14.12.2025

Опублікована 28.01.2026